

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 8.

V Ljubljani, 1. avgusta 1888.

Leto XVIII.

Slike vodâ.

Glej virček!
 Iz gôre prav urno v dolino hití,
 Po strugi kaménej valí se, šumí,
 In komaj na rávno v nižavo dospè,
 Vže hoja njegova počásneja je.

Glej pôtok!
 Počásneje teče kot virček hladán,
 A mlinska kolésa nam goni močán,
 Ozíra nazaj se v zakotje gorskó,
 Od koder prišel je, nazaj ga ne bo.

Glej réko!
 Počásno po strugi se svojej valí,
 Vže ladije nosi — blagó in ljudi;
 Se širi in širi, da je veletók,
 Ki párnike nosi v globôki iztók.

Glej morje!
 Velika, obširna je môrska raván,
 V valove zaganja se veter strašán;
 In ládije z jadri in parom hité,
 V oddaljene kraje jih nese morjé.

Zdravko.

Tri rože.

(Češka narodna; preložil Radoslav Knaflič).

rajska gospa Svétluša je neizrečno ljubila cvetice. Nekoč izide pred grajska vrata in tu najde sedeti ubožno ženico z robcem na glavi. V roci je držala prekrasno belo rožo, kakeršne niti ona v svojem vrtu ni imela.

Svétluša gleda rožo in izpregovori: „Žena, ali bi mi ne hotela prodati te prekrasne cvetice?“

„Za tri zlatnike!“ odgovori žena.

Svétluša jej takój izplača tri zlatnike in odnese belo rožo vesela v grad.

In zakaj bi si ne privoščila tega veselja? Bogastva in vsega, česar si je želela, imela je obilo. A roža je bila tako krasna, da si jo je želel vsakdo imeti, a nikdo ni mogel toliko plačati za njo. Gospa se ni mogla dosti načuditi njenej krasoti.

Ko je drugi dan zgodaj vstala, šla je najpred pogledat na cvetličnik, kamor je bila sinoči rožo položila. In glej! V razcvetelih rožnih listih je počivalo belo dete, kakor v plenica. Takó se je grajskej gospej izpolnila njena poslednja in vroča želja, ki jo je vže toliko let gojila.

Vzela je dete na roki in zibajoč je, zapela mu prvo materino pesenco: „Našla sem te v zibelki, belej kakor snežinka, bodi in zovi se torej Belinka!“

In Belinka je rastle na materino veselje tako naglo, kakor bi poganjala iz vode. Za leto dni jo je Svétluša vže vodila za roko, hodeč nizdolu po velikih grajskih stopnicah. In glej, nekega dne sedi zopet ona žena pred grajskimi vrati. V roci je držala rudečo rožo, krásnejšo od prve.

Vitezinja se ni mogla dosti nagledati te prekrasne rože. Zatorej vpraša ženo, za koliko bi jo prodala.

„Za sedem zlatnikov,“ odgovori jej žena.

Vitezinja ne premišljuje ter takój izplača sedem zlatnikov. Veselo se povrne v grad ter dene rožo v prelepo cvetlično posodo.

Ko družega dne pristopi k rudečej roži, stegovalo jej je iz rudečih listkov milo dete kodrastih las svoji nežni ročici nasproti.

„Kódravka mila!“ vzklikne gospá, „bodi mi tudi ti v veselje, kakor Belinka.“

In pestovala je vitezinja oba otroka do tretjega leta. A tretje leto je zopet izišla po stopnicah pred grajska vrata.

„Za devet zlatnikov vam prodam to rožo,“ kliče jej žena, sedeča pred grajskimi vrati in moleč jej krasno, kakor škrlat rudečo rožo.

Gospej porosi oko od veselja, ko ugleda rožo. Ne izgovorivši niti besedice, takój izplača devet zlatnikov.

Povrnivši se v grajsko sobo, dene rožo v prelepo cvetlično posodo in vso noč ne odvrne očesa od nje. Jedva v jutro malo zadremlje, vže se zbudi, ko je solnce s svojimi prvimi žarki posijalo v sobo.

In glej! prekrasno detete jo gleda iz rožnega cvetja s svojimi črnimi očmi. Vitezinja je dala detetu ime Kráska.

Od sih dob je živela Svétluša s svojimi tremi hčerkami v največem veselji in zadovoljnosti. Hčerkam se je v gradu vse dopadalo, samó to jim ni bilo po volji, da jih mati s toliko skrbjó vzreja in pazi, kakor na zeníco svojega očesa. Želele so si popolne svobode.

Nekega dné se dogovoré, da se hočejo oprostiti matere. Zatorej ubežé skrivaj v bližnji gozd. Ali premalo so bile izkušene in izgrešé pot. Predno so mislile, prehití je noč. — Kmalu dospejo na pobrežje silno velike vode ónostran gozda. Zdajci zašumi po drevesnih krošnjah silovit veter, zabliska se in zopet nastane trda temá. Ko se zdaní, deklíc ni bilo nikjer.

Zamán jih pričakuje viteznja, zamán poprašuje po njih po vsem širokem svetu. Dan in noč se joka, in ko jih ne more pričakati, in tudi niti besedice poizvedeti o njih, gré jih sama iskat po svetu.

Prehodila je mnogo mest in vasi, povsod je povpraševala po njih, ali zaman, vse zaman! Odrekla se je vsemu imetku, končno so jej tudi novi pošli, ali o hčerah ni bilo ne duha ne sluha. — Izdala je vže zadnji novéc, ki ga je še imela, kupila si je zanj hlebec kruha, lonček mleka in vrečico pšena.

Tako pride na kraj neke vasi in tu začne hlebec lomiti, a glej, nagovori jo prosjá: „Zlata, dobra moja gospa, prosim vas samó košček kruha za svoje zobé; oj usmilite se me, usmilite!“

Svétluša pogleda prosjaka, kateremu slaba, raztrgana obleka visi od telesa.

„Siromak,“ misli si Svétluša, „še bolj je gladen nego li jaz!“ Dá mu hlebec, a ona se tolaži na požirek mleka. Ali glej, komaj se z ustnicami dotakne mleka, oglasi se jej za hrbtom jedno cviljenje. Za njo je stal pes, ki ga je bila sama kost in koža. Ne pomišlja se Svétluša, dala je psu mleko, a ona gladna hiti dalje.

„Čemu mi bode pšeno, ker nimam mleka,“ misli si Svétluša. In glej, veter zmajé vrhove dreves in pred njo stoji čarovnica Meluza.

„Nà, vzemi si pšeno za svoje otroke,“ nagovori jo viteznja, „vzemi si vse, kolikor ga imam. Iščem svojih otrok in vem, kako bolí materino srcé, če vé, da jej gladujejo otroci!“

„Veliko dobroto si mi storila,“ reče Meluza, „ali jaz hočem tebi še večjo. Pojdi do peščene pustinje, a zapomni si vse, kar ondú zagledaš. Tvoje tri hčere zgrešile so pot v velikem gozdu. Ugrabili so je trije bratje, ki so: morski pes, imajoč šape, kakor mlinske lopate; kragulj, imajoč kreljuti črni, kakor noč, in ognjenik, imajoč zmajevo telo. Tvoje hčere hrepené po domu in tí je lahko rešiš. Ali k temu potrebuješ konja, hitrejšega od vetra in gibkejšega od vrbove veje. Takšen konj se pase mej čredo žoltakov, belecev in vrancev, a nobenemu se ne bližaj, nego naglo zasédi beleca s črno liso! — Napravi si tudi bezgov grm. Sama vsejaj seme in tudi sama ga oskrbuj. A kadar dozori plod, spleti ga v venec. Tvoje hčere so v službi pri ónih treh bratih, zlótvorih. Za njihovega spanja se shajajo na tihoma v lesnej loki. Kadar dospeješ do bratov, objemi z vencem, kar je deklíca, a izogibaj se varno vsega, kar ni deklíca. Potem švigni naglo z deklícamí na konja, pokropi je z vodo spoznanja, ker drugače ne bodo šle s teboj in se tí zgubé, kakor sapa.“ To izgovorivši, zgubila se je čarovnica kakor blisk.

Viteznja je dobro razumela vse, kar jej je Meluza svetovala in se je veselila, da je vsaj na sled prišla svojim hčerkam, upajoč, da jih reši iz krempljev zlobnih bratov.

Svétluša gre dalje in kmalu pride v veliko kotlino, ograjeno s pečevjem in gostim grmovjem. Tipajoč po golih stenah, spusti se po čudnej skali v globino. Dalje idoč, vidi se v pustinji, kder ni družega, kakor sam pesek. Hodila je ves dan, da pride do malega gaja, kder je stala koča.

„To bi bilo tedaj óno mesto,“ pravi sama v sebi, „družega mi ni storiti, nego stopiti v službo k logarju ali lovcu ali bodi-si vže kdor koli tukaj notri.“

Jedva to izgovori, zagleda pred seboj v travi sedeti deklico, ki je tiho jokala.

„Kdo biva v tej koči?“ vpraša Svétluša deklico.

„Logar,“ odgovori deklica, „ako iščete prenočišča, svetovala vam bi, da k njemu ne hodite.“

„Iščem službe,“ odgovori Svétluša.

„Toliko slabeje za vas! Služila sem tudi jaz pri njem, pa bi me bil skoraj ubil! To vam je zelo zloben mož, nihče nê ostane pri njem.“

Svétluša se zamisli. Videč okolo sebe prekrasna drevesa, odloči se in reče:

„In vender grem jaz k njemu!“

Domišljevala si je, da si s potrpljenjem in zvestobo pridobi njegovo prijaznost. A bila je vže tako onemogla, da si ni upala dalje po peščeni pustinji. Prosi torej deklico, da bi zamenila svojo priprosto obleko z njeno sicer drago, a vže obnošeno.

„Rada storim to,“ reče deklica, ker je vedela, da bode imela dobiček.

Tako preoblečena, stopi viteznja v kočo ter prosi za službo.

Logar jo mrzlo pogleda, a ugledavši njene bele roke, vpraša, koliko želi plačila.

„Družega si ne želim, nego to, da se pri tebi vsak dan do sitega najem in mi dovoliš, da si v tvojem gaju zasadim bezgov grm. Služila ti bodem zvesto, dokler grm ne doraste.“

Logar prikima z glavo. — „To je čudna želja,“ misli si ter vzprejme grajsko gospo v službo.

Težko je bilo Svétluši pokoravati se neusmiljenemu gospodarju. Po večkrat ste jej roki krvaveli težavnega dela, a gospodar se za vse to ni nič brigal.

„Od kod si se pritepla k meni, vlačuga?“ zadiral se je nad njo, če mu ni bilo kaj po godu. Ubogej viteznji so se oči solzile in vže večkrat je hotela pobegniti, ali spomnila se je, da ne sme gubiti časa, ako hoče doseči, česar je želela.

Seme, ki ga je vsejala pri vstopu v službo, vzrastlo je nenavadno hitro, in predno se je nadejala, vzrastel je iz njega lep bezgov grm, poln zelenih popkov.

Zlobni gospodar je vedel: kadar doraste grm, izstopila bode Svétluša iz službe. Tako potrpežljive in pridne služabnice pa ne bi dal rad od sebe. Da bi dlje časa ostala pri njem, porezaval je grm. Ali glej čudo! Kar je po dnevi porezal, to je vzrastlo zopet po noči. Plod je dozorel.

S tresočo roko vzame nekega jutra viteznja nožič, nareže si bezgovega šibja, splete si iz njega venec, ki ga skrije v zastor in zbeži od gospodarja.

Pri solnčnem vzhodu je imela gaj vže daleč za seboj. Na livadi pred njo se je pasla čreda žoltakov, belcev in vrancev, vsi jednolični in debeli, kakor bi je zalil. Samó jeden je bil mršav in koščén. Svitla griva mu je krasotila vrat, a po glavi se mu je vlekla črna lisa tjã do nosa. Drugače je bil ves bel, tudi uzda je bila bela.

„Aj, aj,“ začudi se vitezinja, „kako mi gre vse po sreči!“ Bliža se z lehkimi koraki lisastemu belcu ter ga zgrabi za uzdo. Ali belec sune z zadnjima nogama v zrak, izdere se jej iz rok ter zdirja po livadi, da ga vže ni imela več pred očmi.

„Vse je zgubljeno!“ vzklikne Svétluša.

„Hav, hav!“ zalaja v tem trenutku blizu nje. Sèm po livadi se pridrvi v silnem teku velik lovski pes in predno bi naštel pet, prižene z glasnim laježem lisastega belca. „Ti si se spomnila mene, spomnil sem se tudi jaz tebe, obema bode dobro,“ takó je zalajal pes, da ga je vitezinja razumela, in zginil izpred nje.

Vitezinja Svétluša skoči na belca ter dirja naprej. „Oj, ko bi me ponesel k mojim hčeram,“ želela si je na tihoma. Samega veselja je pozabila, da jej je treba še vode spoznanja.

Konj je zahrzal, pokimal z glavo ter dirjal kakor strela. Na večer sta dospela na loko v lipovem gozdu.

Svétluša skoči raz konja in ga priveže k drevesu, da bi si v travi odpočila. Lipove veje so se spajale nad zeleno travo, a okrog in okrog je vladala žalostna tišina. Nakrat se zasliši nek tajni žvižg. Lisastega belca je nestalo. Po zelenej travi se razlije čarobna svitloba in izmej gozdnih lip prileti golobica. Trenovši s kreljutima, izpremenila se je v zalo gospodično v blestečej se obleki, posutej s svetlo rôso. Temnokodrastí lasjé jej segajo do tal, a oči se jej svetijo kakor svitlé zvezde. — Ob kraji gozda se začuje pljuskanje po vodi, kakor bi kdo veslal v čolnu po bližnjem morji, potem tih šepet listja in glej! z lahnimi koraki kakor večerni pih vetra prihiti druga gospodična. Odgrne z ramena siv plašč in zdaj stoji tù v belej obleki, otirajoč si obraz z robcem, posutim s samimi biseri.

„Ali Kráske še ni tukaj?“ vpraša Kodravko, podavši jej nežno roko.

Na to pridirja drug belec, podoben ónemu, ki ga je Svétluša jezdila. Belec izgine in vže stoji tù tretja gospodična.

„To ni lehka stvar,“ pripoveduje gospodična; „danes me je dohitela nesreča. Ali povedati vama nečem, kakšna. Skrbimo, da pridemo tem prej od tukaj!“

„Čudno, prečudno,“ hudujete se drugi dve gospodični, „jedva se po dolgem času zopet vidimo, a vže zopet bi nam bilo se raziti!“

Belínka pristavi: „Pač ni prijetno, ako se mora človek s tem zabavati, da od ranega jutra do poznega večera mora krmiti gospodarjev drobiž: močerade, kuščarje, žabe, rake, morske pajke, ribe itd., in če jih ne krmi dosti hitro, bijejo ga s svojimi repovi in plavutami. In moj gospodar, brrr! če se jezi in ujeta, gleda me, kakor bi me hotel požreti. Vsa se tresem od strahú, če le pomislim na to! Kaj mi pomaga taka služba?“

„In koliko ti daje plačila?“

„Dal mi je moč, da plesnem ob dlan in vse ribe priplavajo k meni.“

„A meni je dal moj gospodar moč, da ozlatim vse, česar se le z roko dotaknem,“ hvali se Kódravka. „Ali čemu mi je ta moč, ker sem gospodarjeva sužnja. Dan na dan me pretvarja v golobico, da uči na meni, kako naj si kregulji iščejo pléna. Oj vse drugače je bilo doma pri našej materi.“

„Govorite, kar hočete,“ oglesi se Kraska, „obema je vender boljše nego li meni . . .“

„Pst!“ svari Kódravka. „Zdi se mi, Belínka, da se je tvoj gospodar zbudil.“

„Imam bistre oči in dober sluh,“ odgovori Belinka, nič se ni ganilo; če moj gospodar le z nogo gane, zapéni se voda in k višku se dvigajo vodeni mehurji. Le mirne bodimo, nič ni huđega.“

Posedejo v zeleni mah in Kráska nadaljuje:

„Imam od gospodarja moč, da kamor koli pade lesk mojih las, kadar jih razčešem, vse se razcvetè. Ali drago si moram zaslužiti to moč. Zapreza me pred svoj voz ter me goni z bičem in palico v dir, da se vsa pénim. Jedva trenotek mi pusti, da si odpočijem. Oj, zakaj nismo slušale svoje drage matere!“

Vse tri so globoko vzdihnile.

Svétluša jih je poslušala, skrita za gostim grmovjem. Britko jej je bilo pri srci, ko je slišala svoje hčere tako tožiti in streslo jo je po vseh udih.

Kódravka se zgane: „Slišala sem nekaj tam iz grmovja! To je izvestno jeden naših zlotvorov!“

Belinka pogleda v gozd ter reče: „Dà, tudi jaz sem slišala, kakor bi se nekdo ganil. Glej, kako se drevje majé in voda šumi.“

Vse tri poskočijo k višku, kakor plahe srne. „Daj, da te še poprej poljubim, predno otidem,“ reče druga drugej ter si padejo v naročje.

Zdaj skoči mati izza grmovja. Kráska se kakor blisk izpremeni v belca ter hoče oddirjati.

Ali mati jo zgrabi za uzdo in z bezgovim vencem ujame vse tri.

Začudene pogledajo gospó, ter je ne spoznajo. Branijo se, zvijajo in tanjšajo. S strahom zapazi Svétluša, da se jej izpod roke vijó, da so vedno manjše in tanjše, in glej! v tem hipu se izgubé, kakor megla v solnčnih žarkih.

Svétluša se spomni Meluzinih besed. „O nesrečna jaz, da sem pozabila na vodo spoznanja,“ zaklicala je žalostno in skoraj bi bila venec in uzdo iz rok izpustila.

A komaj je izgovorila te besede, vže stoji pred njo prosják, ponudi jej školjko čiste studenčnice in — zgine. Polna zaupanja pokropi Svétluša gospodične z vodo spoznanja in glej! vsakej požene na grlu kita belih, rudečih in škrlatnih rož in hčere spoznajo mater.

Takój skočijo k materi in Kraska, pretvorjena v iskrega belca, opominja jih: „Zasedite me hitro, da vas ponese iz tega kraja! Hitite in ne gubite časa!“

Sedejo na belca in belec je letel hitreje od vetra. Ali na kraji obrežja tik zelenega gozda se je vže valjal morski pes. S svojimi strašnimi šapami je upogibal vejevje, vohajoč po travi na vse strani. Grozovito je tulil in lajal ter sledil begunom po zelenih stopinjah, omočenih z morsko vodo od Belinkinih nog.

„Ahà, tù se shajajo na skrivnem,“ zarujove srdito, prišedši na zeleno loko, kder so malo poprej počivale gospodične. Našel je onđu zapôno od Kodravkinega lepega čreveljčka, ki jo je izgubila v naglici, ko je skočila na konja.

Na desno in levo je mahal s šapami po košatih lipah. Prišedši do potoka, zažene se vanj; v vodi je tako uren, da ga ne more nihče prehiteti. Le še malo in vže bi se bil dotaknil z gobcem bežečega belca. Ali Belinka naglo vrže raz sebe plašč in glej! mej gospodičnami in potokom nastane jez, visok kakor gora.

Morski pes strašno zatuli ter zahrešči, da se zemlja potrese, a gospodične neustrašeno hité naprej z materjo v sredi.

„Hej, tovariš, brate moj, kragulj!“ zakliče morski pes, „pomagaj, pomagaj!“ V gozdu zaškripljejo veje. Kragulj zapusti gnezdo in mladiče ter hiti za plenom. Koder koli je s kreljutima mahnil, potresle so se veje. Z divjim krikom dohiti belca z beguni; bil je namreč trikrat hitreji od morskega psa.

Zdaj pretrga Kodravka vrveo biserov, ki jih je nosila okolo vratú. Toča biserov se vsiplje izpod neba na zemljo, da polomi kragulju kreljuti. Kragulj sé ustavi. Trene še dva-, trikrat s polomljenimi kreljuti, potem sede na bližnjo pečino.

„Oj brate ognjenik!“ zaupije s hripavim glasom, „ali spiš, ali bdiš? Ali nič ne vidiš, da Kráska beží s svojima sestrama! Prestriži jim cesto!“

Zlotvor ognjenik je bil deset- in desetkrat hitrejši od brata kragulja, ali spal je trdno. Predno se vzbudi, bile so gospodične vže daleč za gozdom.

Od belca kaplje pot in ves se péni. Oj grôza! Ognjenik prileti bliskoma po zraku za njimi ter steza po gospodičnih svoje ostre kremplje.

„Odpnite mi uzdo!“ zakliče Kráska trepetaje od strahú.

Odpnó jej uzdo in Kráska se zablestí kakor suho zlato. A iz nje se izvije grozovit gad. V tem, ko se ognjenik brani pred gadom in se suje in bori ž njim, dospejo gospodične srečno do meje. Prišedši preko meje, do katere nema moči noben zlotvor, izpremeni se Kraska iz belca v prelepo gospodično, ter postane slična svojima sestrama.

Ko pridejo domóv, najdejo svoj grad v največjem neredu. Krivični najemniki so se naselili v njem ter pustošili polje in gozde, rušili steno in zid. Krivičniki videč, da se vračajo pravi gospodarji, zbalí so se njihovega prihoda in se razkropili po vsem širokem svetu.

To vam je bil žalosten prizor po zapuščeni okolici. Kašte in žitnice prazne, njive v prahi, drevesa usahnela, vse vse je bilo zanemarjeno in zapuščeno.

Videč toliko siromaštvo, razžalostila se je Svétluša in hčere njene. Ali mati je tolaži, rekoč: „Ne žalujte, hčere moje! Veselite se, da smo se zopet našle. Hudo nam sicer je, ali najhuje smo vže prebile!“ Zdaj jim pripoveduje, koliko je zaradi njih prebila. Hčere jej padejo v naročje in rekó, da so se tudi one v sužnjosti spominale svoje matere in onih prijetnih dní, ki so je preživele pri njej.

Tako tožeč druga za drugo, reče Kódravka: „Čemu vse te pritožbe? Saj se nam godi, kakor si smo zaslužile!“

Sestri jej pritrdite ter nehate žalovati. Kodravka ju prime za roki in pelje v sadovnjak. Kráska si razveže lasé, ki se jej v dolgih kodrih vsipljejo po vitkem telesu. In glej čudo! Drevesa ozelené in se obsipavajo s prekrasnim cvetjem. — Belinka skoči k bližnjemu ribniku, plesne ob dlan, in iz daljnega morja in bližnjih rek priplujejo ribe ter se naselé v ogromnem številu po vseh grajskih ribnikih. — Kódravka potrese iz pestí nekoliko žitnega zrnja po polji, in glej! zlato klasovje požene iz tal polno najlepšega zrnja.

Hčerke in mati se razveselé in dolgo so še skupaj živele v pristrčnej ljubezni, zadovoljnosti in sreči.

Nadvojvodina Gorenje - Avstrijska.

Dragi Milan!

Evo me na Gorenjem-Avstrijskem, v deželi, o katerej smo, kakor se še spominaš, toliko lepega slišali v naši domači šoli. Rad bi ti obširno popisal vse, kar sem tu videl in doživel, ali časa mi nedostaja, ker odpotujem že jutri s svojim dobrim strijcem dalje proti Dunaji, stolici našega presvitlega cesarja. Ko se domov vrnem, mnogo prav mnogo ti bom povedal ustmeno o mojem prijetnem potovanju, ker se take stvari mnogo laže povedó, nego li opišejo. A ker sem ti obljubil, da ti pišem s svojega potovanja, ostati mi je mož-beseda in evo ti nekoliko vrstic o gorenje-avstrijski deželi.

Gorenje-Avstrijsko mejí ob Dolenje-Avstrijsko, Štajersko, Saleburško, Bavarsko in Češko. To lahko vidiš, ako vzameš zemljevid v roke, kar me bode zelo

Linc.

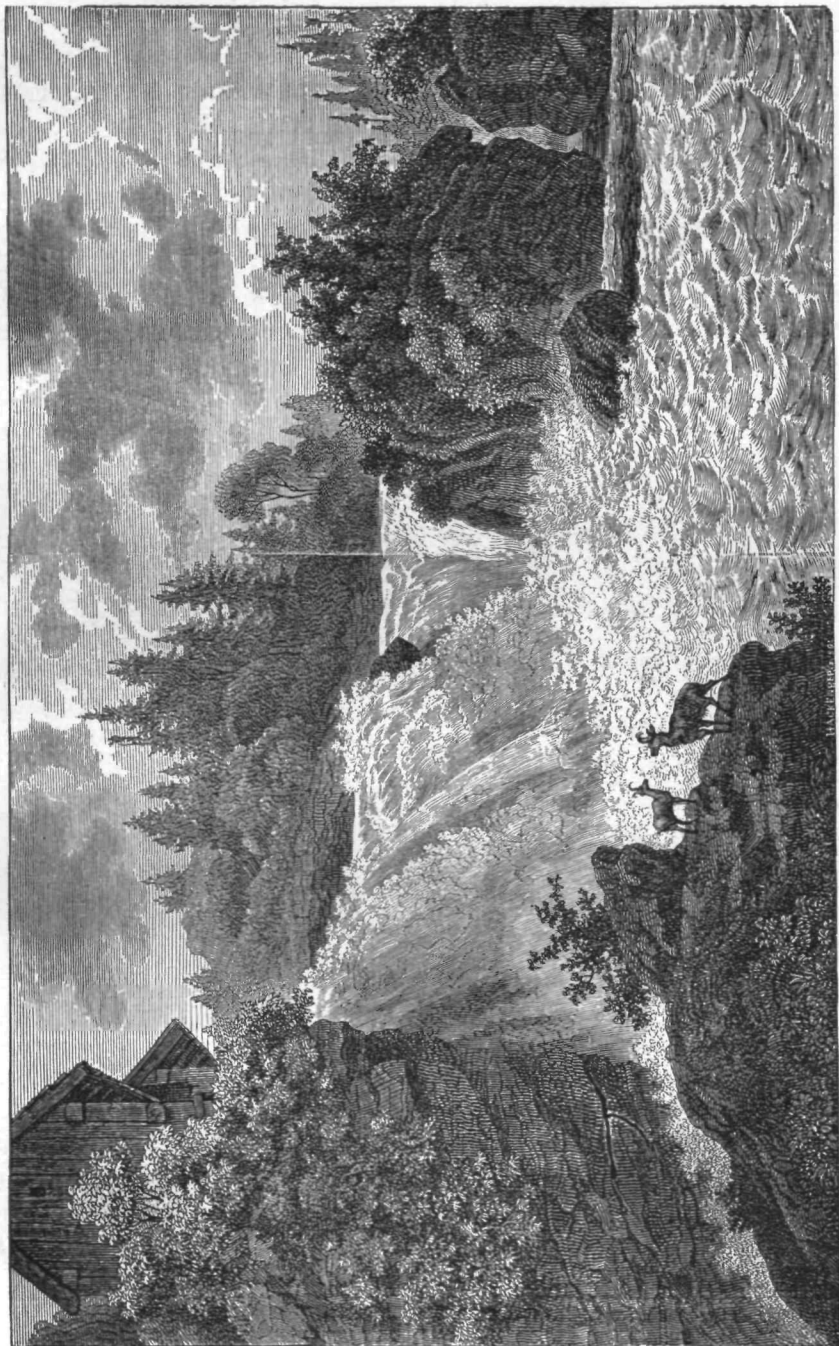
veselilo, ker bodeš ob enem lahko z menoj v duhu potoval po ónih prelepih krajih, katere ti tukaj le ob kratkem navedem.

Nadvojvodina Gorenje-Avstrijska je bogata in dobro obdelana dežela, polna naravnih lepôt. Južno polovico te dežele pokrivajo severne apneniške Alpe, iz katerih se vzdiguje njih najvišji vršac, tako zvaní Dachstein, ki je 3000 metrov visok. Našel ga bodeš na zemljevidu ob trojneji meji, to je ondú, kjer se strinjajo tri dežele skupaj: Gorenje-Avstrijsko, Saleburško in Štajersko. Drugi spomina vredni visoki vršaci so še: veliki Priel in Pyrgas.

Glavna reka te prekrasne dežele je Dunav, ki ob svojem desnem bregu vzprejema Ino z njenim dotokom Sálico (Salzach), deročo Traun in Anízo z njenim dotokom Štiro (Steier). Mej reko Traun in Ino se vzdiguje gora Hausruck, ki daje obilo lepega premoga. Omeniti mi je še posebno deroče in kristalno-bistre reke Traun, ki je brez dvombe najlepša reka v tej deželi.

Znamenita je ta reka vže zaradi tega, ker se vali skozi Hallstatsko in Traunsko jezero in dela dva slapova, izmej katerih naj tu omenim samo slap deroče reke

Slap reke Traun.

Traun mej Gmundnom in Lambachom. V G m u n d n u je glavna zaloga kuhinjske soli, in v Lambachu je benediktinska opatija, ustanovljena 1056. l. Veličanski slap

reke Traun napravil je na mene tak utis, da ga ne bodem nikoli pozabil. — Južni, ob reki Traun ležeči del se imenuje: avstrijski Salekamergut, ki ima prekrasne in jako znamenite kraje, kakor so: Hallstadt, Išl in Ebensee z velikimi solovárnicami. V Išlu je tudi po vsem svetu sloveča solinska kopélj. — V Salekamergutu se dobiva v velikej množini kaména in varjena sol, kar ti je vže znano, ker smo se to v šoli učili in kakor se spominam, bil si ravno ti, ki si o tej stvari na vprašanja našega gospoda učitelja najbolje odgovarjal.

Gorenje-Avstrijsko prideluje obilo žita in različnega sadja, odlikuje pa se še posebno s svojo lepo govejo živino. Po velikih tovarnah se podeluje železnina in jeklenina v izvrstne kose in srpe, ki se razpošiljajo daleč po širokem svetu.

Glavno mesto te dežele je Linc, ki leži ob reki Dunavu in šteje preko 41.000 prebivalcev nemške narodnosti. Mesto ima lepo okolico, več cerkvá, gimnazijo, rejalko in mnogo drugih učilnic, o katerih ti kaj več povem o svojem povratku. Do tedáj bodi mi zdrav in vesel! Tvoj

Zorán.

Mlada muha.

(Iz ruščine podomačil J. V—v.)

Mlada muha je sedela z materjo na ognjišči, ne daleč od kotla, v katerem je voda vrela.

Stara muha se odpravlja iz doma, poslovi se od hčerke ter jej zapretí, da naj nikar ne zapusti svojega mesta.

„In zakaj bi tega ne smela, matuška?“ *) vpraša radovedna hčerka.

Stara odgovori: „Bojim se, da bi ne vzletela h kotlu.“

„Nù, zakaj pa to?“

„Padla bi vanj in se utopila.“

„Kako neki bi bilo to mogoče?“

„Zgleda ti ne morem pokazati, ali videla še nikoli nisem poletajoče muhe k takemu kotlu, da bi ne padla vanj in ne utonila.“

Stara muha to izgovorivši, vzletí po svojih opraviilih.

„Hčerka pa govori zdaj sama v sebi: „Kako čudni so stari! Vsake stvarce se bojé. Zakaj mi vender ne dovoli neopasnega veselja, da bi nekoliko kratí vzletela nad vrelo vodo v kotlu. Pametna sem vže toliko, da se čuвам. Naj govori matuška, kar hoče, jaz vender poletim nad kotel, videli bomo, če res padem vanj!“

Jedva vzletí h kotlu, takój jo omoti soparica; mlada muha pade v vrelo vodo in se skuha.

Kdor starišev ne sluša, nikoli ne otiđe nesreči.

*) Matuška = mati ali majka, v maloruščini tudi matulja.

Zmaj Jovan Jovanović.

Čačudili ste se, mili mladi prijatelji, ko ste prečitali prvo besedo „zmaj“ in gotovo ste pomislili na letočega zmaja, ali pa na kakega zmaja z deveterimi glavami v narodnej pripovedki. Vender Zmaj, katerega življenje in delovanje vam hočem kratko opisati, razlikuje se povse od prvih dveh. Zmaj Jovan Jovanović je prvi srbski pesnik in največji prijatelj ravno takih otročičev, kakršni ste vi.

Zmaj Jovan Jovanović se je porodil v Novem Sadu (Neusatz) na dolnjem Ogerskem, kjer prebivajo naši bratje ogerski Srbi, v 6. dan decembra meseca 1833. leta. Vže otrok je kazal bistro glavico in posebno rad prebiral pesence. Oče, mestni župan, pošlje ga, ko je srednje šole nekoliko domá, potem pa v Haloču in Požunu dovršil, na visoke šole v Pešto, da se ondù uči državnega prava. Ko je Zmaj pravoslovne nauke v Pešti, Pragi in na Dunaji zvršil, povrnil se je domóv v Novi Sad in postal mestni uradnik. Vže za leto dni zapustil je to službo in odšel 1863. l. v Pešto za nadzornika v tekelijanskem zavodu. Tu je bil do 1870. leta in tu je dovršil tudi zdravniške nauke, ki so ga vže od nekdaj najbolj zanimali. Služil je na raznih mestih svoje domovine, a zdaj je zdravnik na Dunaji.

Zmaj Jovan Jovanović, rekel sem, je prvi srbski pesnik. Najbolj se je proslavil kot liriški pesnik srbskega naroda, a znamenit je posebno tudi na humoriščiškem in satiriščiškem polji. Prvič se je oglasil v javnosti 1849. l. v srbskem letopisu. Kmalu potem so bili napolnjeni malo ne vsi srbski listi z Zmajevimi pesmami, tako na pr. „Sedmica“, „Danica“, „Javor“, „Komarac“ in hrvatski „Neven“. Leta 1864. izdal je zbirko pesnij z naslovom „Gjulićí“ (rožice). To so najlepše in najboljše njegove pesni, polne najnežnejših čuvstev, zrcalo njegove velike pesniške duše. Istega leta je začel izdajati v Pešti tudi šaljiv list: „Zmaj“, katerega je do 1871. leta izvrstno urejeval in po katerem je dobil imé „Zmaj“.

Neizmerne zasluge si je pridobil Zmaj z izdavanjem „Nevena“, kateri je povse soroden našemu „Vrtcu“, katerega je začel izdajati 1880. leta v Pešti za zabavo nežnej mladini. Dobro jo je zadel Zmaj, ker je hotel, da otrokom vže za rana omili čitanje dobrih knjig. Hotel je dati otrokom potrebne zabave, katera jim bode koristna in poučna, zabave, katera bode vžigala sreca mladih otrok, da ljubijo in časté svojo domovino. In ravno otrokom je posvetil Zmaj najboljše svoje sile, podal jim je premnogo lepih, tudi šaljivih pesenc, katere srbska mladina tako rada čita.

Tudi prestavljal je Zmaj mnogo. Največ je prevel iz madjarskega, ruskega in nemškega jezika. Nekateri teh prevodov so tako izvrstni, da se čitajo kakor v izvorniku, dà, na nekaterih mestih je prekosil prestavljalec celó samega pisatelja.

Zmaj Jovan Jovanović je pravi pesnik, njegove pesni niso prisiljene, nego same vró iz bogatega pesnikovega srca. On je v svojih pesnih nadkrilil vse srbske pesnike, in da-si slaven, ostal je najboljši prijatelj mladini, katerej zasaja v svojih otročjih pesencah domoljubje, ljubezen do narodnosti in veselje do čitanja v mlada srca.

J. Barle.

Z m a j.

(Narodna pripovedka.)

Bilo je lepega poletnega dné. Vsi domači so se odpravili z doma na polje ter pustili domá le mene in starega očeta, meni in hiši za váruha. V hiši nama ni bilo ostati; podala sva se torej na vrt, ki se je razprostiral okolo hiše, ondù sva sedla na klopico, ki je stala pod košato lipo. — Ded je bil globoko zamišljen. Bajè se je spomnil zrši mene ónih srečnih dni, ko je živel še kot ptica v zraku, brez vseh skrbi, neznaoč za posvetne nadloge, spomnil se je — mladih let. — — Iz te globoke zamišljenosti pa sem ga vzdramil jaz, govoreč mu: „Dedek, prosim vas, povejte mi kaj o zmaji pri starem mlinu.“ Nekako resno me je zavrnil, rekoč: „O radovedna mladost, nikdar ni sita pripovedek!“ — Pa — kaj bodem pravil — ded je uslišal mojo prošnjo in dejal: „Ko sem bil jaz še mlad, hotel sem tudi vse vedeti in znati. Bodi tedaj, povem ti pripovedko. Poslušaj me pazno:

Na severo-zapadu od tod, prav ondù, kjer vidiš sedaj samo goščavo, razprostiralo se je nekdam na obeh straneh vodice „Bele“ ravno in dokaj rodovito polje. — Prebivalec je dajalo dolgo časa obilo pridelkov. Neke jeseni pa je voda nenadoma izstopila in polje je bilo podobno jezeru. Ubogim kmetovalcem je bilo polje opustošeno, pridelki poplavljeni in vsa njihova nada je splavala po vodi. Tekom zime pa voda kljubu obilemu deževji vendar ni izstopila. To je bilo uzrok, da so prebivalci prihodnje spomladi zopet začeli polje obdelovati. Preteklo je poletje, prišla je jesen in . . . kmete je zadela ista nezgoda. Voda je zopet narastla in poplavela vse polje. Mnogo je bilo zdihovanja in tugovanja ubogih kmetov. Od tega časa pa kmetje nič več ne obdelujejo te zemlje. Jelo je ondù trnje rasti in v nekoliko letih je bila na onem kraji velika goščava. In prav od ónega časa nahaja se mej ljudstvom govorica, da v izviru reke „Bele“ pri starem mlinu prebiva hudobni zmaj, ki je ubogim kmetom toliko hudega napravil.“

Tako je končal ded svoje pripovedovanje. Videlo se mu je, da ga je beseda močno utrudila. Pa saj ni čuda, saj je vže marsikaj prestal, seveda več hudega nego dobrega, kajti dóba njegovega življenja je štela petinsedemdeset let. —m—

Kratke basni.

(Iz ruskega preložil J. Barlè.)

I.

Pokavsala sta se dva mlada petelina. Jeden je premagal drugega. Premagani petelinčič skril se je žalosten pod pôd, a ponosni zmagalec je zletel vesel na streho in zakikirikal na ves glas: Kikiriki! Najednoč se pokaže jastreb, po-grabi petelinčka in si ga odnese za južino.

II.

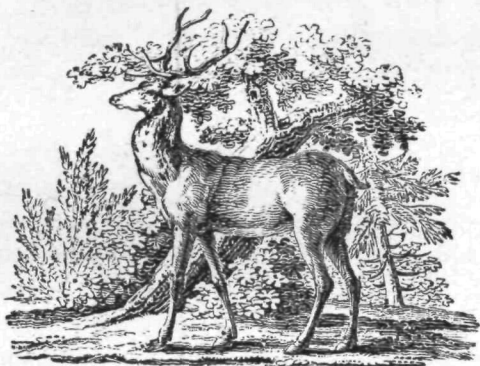
Na visokej, strmej pečini je stala koza. K njej pride volk in jej reče: „Pojdi semkaj doli, kozica, pokažem ti livado, na katerej raste kaj lepa, sóčna trava.“ „Hvala ti lepa!“ odgovori koza volku, „ti to govoriš, ker si sam lačen!“

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Jelen.

Nobena naših gozdnih živali nima tako lepega in postavnega trupla, nobena ne stopa tako oholo in moško, nobena ne nosi z rogovilastim rogovjem olepšane glave tako pristojno in ponosno, kakor jelen. Le poglejte ga, kako tenek je, gibičen in skokonog! Truplo ima

lepo zalito kakor nobena druga žival, vrat mu je dolg in tenek, ki nosi podolgasto, veličastno glavo. Čudovito bistro okó ima jelen, vrhu tega pa še dober nos in tenek sluh. Vse vidi, vse čuje, ako pade le list z drevesa, vže gleda na vse strani in vobljá s

svojim nosom, jeli mu ne pretí kaka nevarnost. Če čuti sovražnika, takój se poda v beg in njegove hitre noge ga nesó preko širokih jarkov, preko grmovja in trnja, da se vse praši za njim. Če je treba, preplava tudi deročo reko in široko jezero.

Jelena zeló veseli godba. Kadar čuje trobiti na rog ali piskati na kako piščalko, obstoji, vleče na ušesi in videč, da se mu ni treba ničesar bati, pride tudi bliže.

Ujet in zaprt jelen je zeló hudoben. Najmanjša stvarca ga lahko razdraži, zato mu človek nikdar ne sme upati. Hipoma začne krčiti nos, oči se mu zasvetijo zlóбно, zdajci povesi glavo in tako hitro plane na človeka, da se mu ne more dosti zgodaj umakniti. O hudobnej jezi zaprtih jelenov nam priča dosti žalostnih dogodbeb. Takó na pr. je v Gothi zaprt jelen zabódel skozi oko v možgane svojega strežnika, s katerim sta si drugače bila dobra prijateljja. Strežnik je bil takój mrtev. Nek drug jelen v Potsdamu je v jezi razmesaril svojega gospodarja, ki sta se drugače prav rada imela.

V gozdu živeč jelen je jako dobročudna, mirna in plaha žival, ki le takrat skoči proti lovcu, ako ga ni dobro zadel in mu pride preblizu.

Nekdaj je bilo jelenov po vsej Evropi razven v mrzlih severnih krajih, a zdaj so je po nekaterih deželah vže do malega iztrebili. Pri nas se še dobé po velikih gozdih, ali redki so: Pred kakimi štirideset leti bilo jih je toliko, da so je v Kočevji v zimskem času otroci po cesti podili. Leta 1848. so je zeló pobijali in od tega časa se pri nas na Kranjskem niso več opomogli. Posamični se še dobé v kočevskih gozdih, na Javorniku in bajé tudi okolo Krima. Mnogo več jih imajo na Štajerskem in Koroškem, posebno pa v Galiciji, na Poljskem, Českem Ogerskem in Salcburškem.

Jeleni se radi držé jednega kraja v večjih ali manjših družbah, če le imajo dovolj paše in mirú. Po dnevi ležé mirno v kakej goščavi in prežvekujejo, na večer pa gredó na pašo ter se pasó vso noč do jutranje zóre, o katerej se zopet umaknejo v svoja ležišča.

Človek je najhujši jelenov sovražnik. Lovi ga in strelja zaradi mesa, kože, dlake in rogovja. Razven človeka preži nanj tudi volk, ris in časi tudi medved.

Mladega jelena človek prav lahko ukroti; kmalu se udomači in nauči vsa-keršnih umetelnosti kakor konj. Jelena je tudi možno naučiti, da vozi. Pripoveduje se, da se je poljski kralj Avgust I. vozaril z osmimi jeleni in tudi o glasovitem Marmontu, ki je bil pod francoskim cesarjem Napoleonom I. poglavar v Ljubljani, pripoveduje se, da je pred svojo kočijo jelene zaprezal.

V o d a.

Brez vode bila bi naša zemlja žalostna pustinja, v katerej ne bi rastle nobena rastlina, pa tudi ljudje in živali ne bi mogle živeti. In ker je voda tako potrebna, ustvaril jo je ljubi Bog v velikej množini. V potocih in rekah se pretaka v neizmerno morje; v podobi sopare se vzdiga v zrak, v podobi róse kropi rastline in večkrat se kot dež razlije po suhej zemlji, da jo okrepi k novemu življenju. Voda se nabira v gorah ter dela studence, ki se zbirajo v potoke, potoki pa se zbirajo v reke in veletoke, ki se potem večinoma izlivajo v morje ali vsaj v kako morju podobno jezero. Kakor kri po človeškem telesu, takó se pretaka voda po vsej zemlji in morje bi lahko imenovali studenec vseh studencev, veliko vodno shrambo to je: shrambo potokov, rek in veletokov.

Malo ne tri četrtine površja naše zemlje pokriva morje in veletoki, jezera in močvirja se nahajajo po vseh delih svetá bodi si vže v večjem ali manjšem številu. In ta dobrodejni dar božji, po katerem koprne ljudje in živali ne dohaja nam kakor zrak, ki ga sópemo váse, da-si nam je čista hladna voda tako potrebna kakor zrak. Ljudje si morajo vodo napeljevati v vodnjake, ako hočejo da jim ne izmanjka dobre pijače, ki je za človeško zdravje mnogo boljša nego li vino, pivo in druge take stvari. — Živali si morajo vodo večkrat v kakej daljavi z velikim trudom poiskati, ako hočejo, da ne poginejo žeje; zato pa je Bog dal pticam peroti a drugim živalim, ki hodijo po suhej zemlji, močne noge, da si poiščejo vsega, česar jim je treba v življenje.

Vse drugače je to pri rastlinah, ki ne morejo z mesta, da bi si poiskale vode; čakati morajo, dokler jim ne pride sama v podobi dežja. In rastlinam je voda še potrebnejša, kakor živalim. Živali dobé vže v hrani nekoliko sôka, ki jim ugaša žejo, kakor na pr. ptice ujede v svežem mesu in krvi ugrabljenih živali; goveda in druga domača živina v sočnatih rastlinah, ki so jim v živež ali krmo. Rastlinam pa voda ni samó dodatek k živežu, nego voda jim je poglavitni del živeža, ker brez vode bi ne mogle rasti. Zato pa je ljubi Bog napravil takó, da rastline dobivajo potrebno vodo ne samo po koreninah iz mokrotne zemlje, nego tudi po listji iz zraka. Kjer koli vidite lepe zelene gozde in bujno zeleno travo, ondu je izvestno mnogo studencev in potokov, ondu tudi po večkrat dežuje.

Rastline, ki si svojega živeža ne morejo poiskati, ki ga le po koreninah dobivajo iz zemlje, pričajo nam, kako je ljubi Bog modro ves svet ustvaril in kako po očetovsko skrbi za vse svoje stvari.

Listje in cvetje.

Umril je v Radovljici na Gorenjskem v 23. dan julija deželni glavar Kranjski, visokorodni gospod

grof Gustav Thurn-Valsassina-Como-Vercelli,

vitez reda železne krone II. vrste, lastnik graščin Radovljica in Starigrad na Kranjskem, Lechen in Plankenstein na Štajerskem, predsednik c. kr. kmetijske družbe Kranjske itd. — Bil je pokojnik jako dobrega in plemenitega srca, zaslužen in pravičen mož vitežkega značaja, po katerem po pravici žaluje vsa naša kranjska dežela. Bodi mu blag spomin ohranjen v naših srcih! Bog mu daj večni mir in pokoj!

Dné 12. julija pobrala nam je neizprosna smrt umirovljenega in zeló trudoljubivega župnika, ustanovitelja in bivšega urednika „Slovenca“, domoljubnega gospoda

Josipa Jeriča,

ki je umrl na Koroškem, a pokopan je v Ljubljani. Pod njegovim imenom se je ustanovila tudi „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. — A to še ni bilo dosti; neusmiljena smrt je zahtevala še druge žrtve in pobrala nam je v 15. dan julija občespoštovanega, prečastitega gospoda

Frana Ksav. Riharja,

župnika v Planini na Notranjskem. — Obá gospoda duhovnika sta bila tudi izvanredna prijatelja slovenske mladini, ki sta krepko podpirala vsako podjetje v prospéh ljudske izomike. Vsa leta, kar izhaja naš list, bila sta mu zvesta naročnika, Bodi jima torej hvaležen spomin ohranjen tudi v našem listu in v srcih slovenske mladine. Bog jima daj večni mir in pokoj!

Dobri nauki.

Ako poslušáš dobre nauke,
Hraniš jih v srci, po njih se ravnaš,
Tvoje bo tukaj žyljenje brez múke,
Tam pa pri Bógu plačilo imaš.

Zdravko.

Dve rožici.

(Národná.)

Stoj mi, stoj mi hribček strmán,
Na hribčku je lepa raván;
Na njej rase suho drevó,
Ki sedem let zeleno ni b'ló!
Marija se mu priklóni,
Suho drevó obzeleni;
Pod njim je hladna senčica,
Marija ziblje Jezusa.
Zazibaj ga, zamájaj ga,
Marija svoj'ga Jezusa.
Srebrna zibka, zlat locánj,
Notri se ziblje Jezus sam.
Če je lih majhen, pa je svét,
V rokah drži ves voljni svet.
Ta prva rož'ca je letá,
Ta rumena pšeničica!
Ž nje se ne dela družega,
Ko ta presveta hostija.
Mašniki jo povzdigujejo,
Ljudjé se priklonjujejo.
Ta druga rož'ca je letá,
Presladka vinska jagoda.
Ž nje se ne dela družega,
Ko ta presveta rešnja krí.
Mašniki jo povzdigujejo,
Ljudjé se priklonjujejo.

Demant.

(Priobčil Bogumil Kosér.)

a
 a a e
 e e e e e
 g g g i i i k
 k l l m n n n o o
 o o p p r r r
 s s s t t
 v v v
 v

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. žival, ki živi pod zemljo; 3. ovočje (sadje); 4. imé bivšega italijanskega kralja; 5. goro na Kranjskem; 6. veliko žival, ki živi v toplih pokrajinah; 7. reko na Kranjskem; 8. domačo žival; 9. soglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Šolski red.

(Priobčil H. Podkrajsek.)

Ponedeljek . . . . . pisanje
 Torek . . . . . branje
 Sreda . . . . . slovnica
 Četrtek . . . . . risanje
 Petek . . . . . petje
 Sobota . . . . . zgodovina
 Nedelja . . . . . ?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Nové knjige in listi.

☛ Cesar Franc Jožef I. 1848—

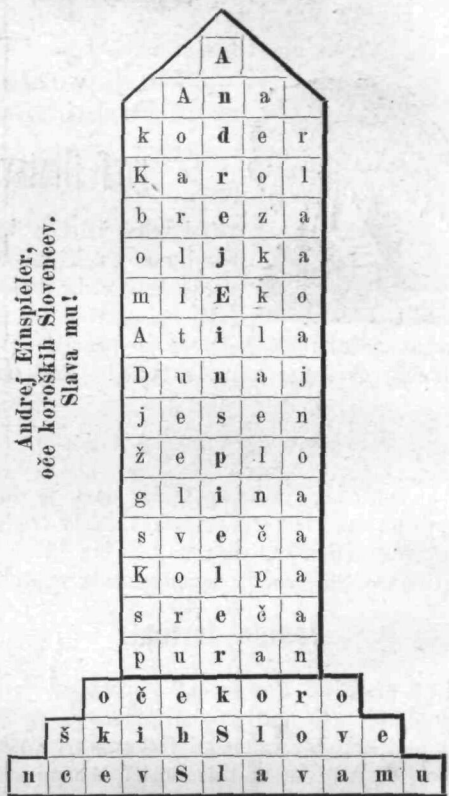
1888. Na spomin štiridesetletnega vladanja Njega Veličastva. Sestavil Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani. (Z devetimi podobami) — Na Dunaji, 1888. Natisnil in založil Karl Rauch. 8^c. 16 strani. — To je najnovejša jako lična knjižica, ki je ravnokar prišla na svitlo na Dunaji v Rauchovej tiskarni. Knjižica je pisana v lehkoumevnem slovenskem jeziku in je namenjena slovenski mladini v proslavo štiridesetletnega vladanja Njega Veličastva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Da bi se knjižica v prav obilem številu razdelila osobito mej šolsko mladino, nastavljena jej je prav nizka cena.

10 iztizov velja	1 gl. — kr.
25	2 " — "
50	3 " 50 "
100	6 " — "
500	30 " — "
1000	50 " — "

Razven knjižice izdala je Rauchova tiskarna tudi še prav lično „Spomenico“ s podobo presvitlega cesarja in cesarice. Ta spomenica je posebno pripravna kot spominek za take otroke, ki še čitati ne znajo. Cena spomenici je za vsakih 25 iztizov 50 kr. t. j. 2 kr. za iztizek.

Vsa naročila, bodi-si na knjižico ali pa na spomenico, pošiljajo naj se naravnost na Dunaj pod naslovom: Karl Rauch, Buchdruckerei Wien, V. Spengergasse 6.

Rešitev obeliska v 7. „Vrtčevem“ listu:

Andrej Einspieler,
 oče koroskih Slovencev.
 Slava mu!

Prav so ga rešili: Gg. A. Notar, duh. v Plavji; Jernej Rajar, naduč. v Šempasu (Gor.); J. Kraševce, učitelj v Biljah (Gor.); And. Trebše, učit. v Otaleži (Gor.); Fr. Cicero, učit. v Trnovem; Iv. Zarnik, učitelj v Nelyjah; Al. Vakaj pri sv. Ani v slovenskih gorcih (Štir.); Gregor Krek, gimnazijski dijak v Gradci; Ant. Abram, Aleks. Dimitri, Leo Grasselli, Fort. Jelovšek, Viljem Lednik, Jos. Novak, Al. Podobnik, Alojz in Cvetko Šulgoj, Iv. Šušteršič, Fr. Terček, Fr. Vončina in Julijan Železnikar, dijaki v Ljubljani; Rud. Andrejka, uč. v Ljubljani; Ernest Širec, dijak v Gorici; M. Demšar in Iv. Štabelj v Škofjiloki; Milan in Vladimir Vošnjak, učenea v Šostanji; Alojzij in Ivan Kraigher, uč. v Postojni; Anton Kovačič, učeneec v Št. Jakobu v Rožu (Kor.); Rud. Cepuder, uč. v Litiiji; Fel. Benedek, uč. v Planini; Martin Majeen in Alojz Kukovec, učenea pri sv. Tomaži bl. Vel. Nedelje (Štir.); Otmar Meglič, uč. na Vranskem (Štir.); Jan. Ratej in Jan. Brglez, uč. pri sv. Venčesu (Štir.); Ivana Leben v Horjulu, Apolonija Fatur in Emilija Thuma, gospodični v Postojni; Marija Volonte v Planini; Ivana Pirš in Antonija Rebernak, učenki pri sv. Venčesu (Štir.); Neža Dobovišek, Amalija Koser, Mici Šešerko, Marija Omok, Katarina Pisaneec, Ana Vrečko in Franika Gajšek, uč. v Šentjurji (Štir.)

„Vrtce“ izhaja 1. dne vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtcevo“, mestni trg, šte. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdajatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.